

Lidt om Christoffer Lunovs efterslægt

Af TORSTEN BALLE

På det høje bakkedrag syd for Vandet sø lå den gamle herregård Nystrup. Endnu omkring 1900 lå den der som bondegård. Før skoven voksede op omkring den, kunne man se den vidt omkring, og dens høje lade brugte fiskerne som sømærke. Den lå ensomt i den vilde natur som en ørnerede med udsigt over vildmarken vestfor og helt nordpå til Hansted, over søen, Klitmøllerbugten og havet langt, langt ud.

Der havde den ikke ligget altid. Markbogen for Vang sogn fortæller, at i forrige tider er samme gård af overhånd af samme sandflugt henflyttet og opbygget der, den nu findes, af hans velbyrdighed Christoffer Lunov i hans tid. Hvor den lå før, ved vi nu ikke, men det sted, Christoffer Lunov valgte at bygge den nye gård på, var nok et sted, der passede den gamle ørn.

Her skal alle hans meriter ikke fortælles, egentlig kun én af dem. Den fik til gengæld mange følger.

1609 klagede Jens Grøn i Vedø i Sønderhald herred til kongen, fordi en adelsperson ved navn Christoffer Lunov for nogle år siden med vold har taget hans hustru fra ham, bortført hende og siden ligget i et løst og ukristeligt levned med hende¹). Han bad nu kongen om at hjælpe sig til rette (temmelig sent, synes man). Kongen, Christian den 4., der siden ikke havde meget at lade Christoffer Lunov høre i det stykke, var ikke til sinds at lade det passere ustraffet, og han gav lensmanden Johan Rud ordre til at rejse sag mod Christoffer Lunov for hans bedrift og sende dommen til kancelliet, så kongen derefter kunne bestemme, hvordan han ville have procederet med ham.

Hvad der blev gjort, og om der i det hele taget blev gjort noget, ved vi ikke, men det ser ud til, at Christoffer Lunov bare fortsatte sit uægteskabelige samliv. Fjorten år efter skrev kongen til Oluf Parsberg, der da var lensmand, om sagen²). Han havde bragt i erfaring, at Christoffer Lunov til Nystrup i *langsommelig tid* havde beholdt en ægtemands kvinde hos sig, ligget i et forargerligt levned med hende og *avlet børn* med hende. Lensmanden skulle nu samle nøjagtige vidnesbyrd i sagen, så Christoffer Lunov kunne overbevises om sin forseelse, og han skulle derefter indstævne ham for kongen og Danmarks Riges Råd til den første almindelige herredag.

Det var 1623. Men da var kongen allerede stærkt optaget af den voldsomme religionskrig, der rasede i Tyskland, og som kom til at vare i tredive år. Han begyndte at træffe forberedelser til at gribe ind for at hjælpe sine trosfæller, de lutherske fyrster, og selv om han overkom utrolig meget, er det tvivlsomt, om han og lensmanden fik tid til at gøre noget ved den noget spegede sag mod Christoffer Lunov - hverken det år eller senere, for et par år efter begyndte kongen krigen. Så fulgte hans nederlag, og kejserens tropper besatte Jylland indtil 1629.

Vi ved ikke, hvor Christoffer Lunov var under krigen. Måske nåede fjenden ikke ud til det ensomme Nystrup,

måske var han i Norge, hvor han havde en søster, Maren Lunov, der var gift med Mads Iversen Badskær.

Han må have været noget oppe i årene dengang, men han levede til 1640, da han døde på Nystrup natten mellem 7. og 8. marts³). Da han mærkede, at hans liv snart havde ende, sendte han bud efter *Anne Christoffersdatter*, der var gift med præsten i Vang, hr. Jens Christensen, og *Jørgen Nielsen Holst* på Store Djernæs. De kom, men hvad der foregik mellem dem og den gamle adelsmand, kan vi kun gætte os til.

Efter hans død skulle hans retmæssige arvinger, adelige slægtninge, underrettes. Hans egne børn havde ingen ret til arv, da de var avlet udenfor ægteskab, oven i købet med en anden mands kone. Christoffer Lunov må have været ret velhavende, så hans arvinger kunne nok vente sig en rig høst. De kom også snart til Nystrup, men der var ikke noget at hente!

Naturligvis fik de mistanke til, at hans egne børn kunne have fået penge og værdigenstande, og da de fik at vide, hvem der havde været på Nystrup den nat, han døde, rejste de sag mod dem og påstod, at de havde plyndret boet⁴). Det fik de ikke noget ud af. Ingen havde set noget, og ingen vidste noget. De måtte nøjes med den sandflugtshærgede gård og den smule bøndergods, der hørte til.

Men hvor var Christoffer Lunovs børn, og hvem var de? De står jo ikke i adelsrødbøgerne, og vi ved ikke engang, hvor mange der var. Der er dog ingen tvivl om, at den *Anne Christoffersdatter*, der blev kaldt til hans dødsleje, var hans datter. Hun var gift med hr. Jens Christensen i Vang, og der har nok været nogle, der var forarget over, at præsten giftede sig med en "horeunge", for 1624 fik biskoppen i Ålborg brev fra kancelliet om sagen⁵). Præsten havde klaget til kongen over, at han i rum tid var blevet hindret i at indgå ægteskab med sin trolovede fæstemø, og nu havde kongen bevilget, at han måtte gifte sig med hende, når det ellers gik til efter kirkeordinansen. Biskoppen måtte derfor ikke gøre dem nogen hindring deri.

De er da sikkert blevet gift kort efter, men det skete, før kirkebøgerne begynder, så vi kan ikke få nogen fortegnelse over deres børn fra dem. Der er dog en anden kilde, som kunne tænkes at give oplysninger, nemlig tingbøgerne. Desværre er tingbøgerne for Hundborg herred først bevaret fra 1666, men i tingbogen for det år er der heldigvis et par sager, der angår præstens børn⁶).

Den vigtigste er en sag, som Oluf Sørensen i Vangsgård rejste mod hr. Jens Christensens søn, Christen Jensen i Vang præstegård, og mod præstens enke, hans anden kone, Gertrud Villadsdatter, som var datter af hr.

³ Landstingsdombog 1640 A, fol. 159 og 251.

⁴ Samme sted som note 3.

⁵ Kancelliets brevøger, 1624, 14. maj.

⁶ Hundborg herreds tingbog 1666, TBA.

¹ Kancelliets brevøger, 1609, 9. maj.

² Som note 1, 1623, 22. august.

Villads Simonsen, sognepræst i Sjørring. Da hr. Jens Christensen døde 1665, havde de to holdt skifte efter ham og delt boet mellem sig, men Oluf Sørensen protesterede, fordi hans kone, *Anne Jensdatter*, var datter af præsten. De to taltale havde derfor ikke haft ret til at udelukke hende fra skiftet og arven efter hendes fader.

Måske har de tilladt sig at rejse tvivl om lovligheden af hans ægteskab og dermed om hans ret til at optræde på hendes vegne. I hvert fald fremlagde han for retten en attest fra Niels Tomsen på gården Duenæs i Odernæs sogn i Norge af 7. maj 1645, hvori han bevidnede, at Oluf Sørensen og Anne Jensdatter havde været der på gården siden 31. juli 1644, og at de havde holdt deres bryllup 20. oktober samme år på Duenæs. De havde forholdt sig ærlig og vel, og han takker dem for god omgængelse og for husleje. Han fremviste også et sendebrev af 4. maj 1645 fra sognepræsten på Odernæs, Anders Nielsen, der attesterede, at de var kommet til ham *i denne besværlige tid* med en skrivelse om deres levnedes ærlige og kristelige fremgang, og da de med to vederhæftige mænd havde begæret ægteskab, havde han trolovet dem og viet dem og siden absolveret dem 4. maj. (De var altså ”kommet for tidligt”, som det hed).

Det var naturligt, at de var i Norge ”i denne besværlige tid”. I forbindelse med Trediveårskrigen var Danmark kommet i krig med Sverige 1643, og Jylland blev besat af svenske tropper. Mange folk flygtede til Norge, og blandt disse flygtninge var altså også Oluf Sørensen og Anne Jensdatter. Oluf Sørensen må også have haft forbindelser i Norge. Han og hans broder Søren Sørensen havde en skude på 6½ læster og 4 tønder. Fra 1640 til 1643 er der opført afgifter af skuder i lensregnskaberne, og i de år er de to brødres skude opført. De var landet ”for Vang”, altså nok der, hvor fiskerlejet Vang så senere opstod. Andre skuder landede vist også der. 1629 nævner lensregnskabet told af en nordbaggeskude, der var kommet ind ved *Vang oedt*, måske en nu forsvundet odde ved landingspladsen.

Oluf Sørensen krævede så sin kones retmæssige arv, ¹/₄ af den halvdel af boet, der tilkom børnene. Da sønnen, Christen Jensen, skulle have en broderlod, må han have haft en søster til, og en sag mellem den rige Poul Salmandsen i Vester Vandet mod hr. Jens Christensens arvinger viser, at hun var gift med Jens Christensen Østergård i Thisted. Thisted kirkebog oplyser, at hun hed Ellen Jensdatter, og at hun døde 1661 efter at have født en søn, Niels. Da tingbogen nævner Jens Østergårds *børn* som arvinger, må der have været flere, men de er ikke fundet i Thisted kirkebog. Måske er de født i et andet sogn. I tingbogen er skriveren kommet til at skrive Jens Østergård af Silstrup. Fejltagelsen er straks blevet rettet, men da sagen er grundet på en gæld, som Anne Christoffersdatter, præstens første hustru, havde pådraget sig, og som blev krævet ved skiftet efter hende 1655 og indført i skiftebrevet, er det muligt, at der i dette skiftebrev, som var fremlagt i retten 1666, har stået Jens Christensen Østergård af Silstrup. Om hans børn ved vi foreløbig ikke mere, men dette skifte viser, at både Christen Jensen, Anne Jensdatter og Ellen Jensdatter var Anne Christoffersdatters børn.

Christen Jensen boede i 1666 i Vang præstegård, som han vel har drevet, mens faderen levede. Den nye præst, Christen Jensen Kobberø, lod afholde syn over

præstegårdens avlsbygninger, og stævnedede Christen Jensen og Gertrud Villadsdatter til at høre tingsvidnet, så Christen Jensen har nok måttet flytte. Hvad der blev af ham, ved vi ikke.

Derimod kender vi en del til *Oluf Sørensens og Anne Jensdatters efterkommere*. Oluf Sørensen havde 1648 fæstet Krogsgård i Vang af sin svigerfader. Fæstebrevet, der er indført i tingbogen 1666, var også underskrevet af Ove Lunov til Nystrup, så noget fjendskab har der nok ikke været mere mellem de to grene af Lunovslægten. Gården hørte til præstegodset i Vang⁷), og hr. Jens Christensen undte sin svigersøn den uden landgilde eller afgifter, så længe præsten levede. Da han var død, opsigde Oluf Sørensen fæstemålet, og kort efter havde folk set, at han og hans døtre *Agnete, Anne og Berete* havde fjernet nogle sengedøre og brudt noget panel ud. Der blev rejst sag imod ham, men der kom ikke noget ud af den. Det blev oplyst, at Oluf Sørensen havde bragt sengedørene tilbage igen, og man fandt, at så længe han endnu var fæster, havde han indtil fardag lov til at bære ud og bære ind, som det passede ham. Men vifik dog navnene på tre af hans børn. Hvad der blev af dem, ved vi ikke endnu.

Sagen om Anne Jensdatters arv nåede omsider frem til dommerens kendelse. Christen Jensen og Gertrud Villadsdatter mente, at når Oluf Sørensen havde nydt Krogsgård i så mange år uden afgifter, havde hans kone fået arv nok, men Oluf Sørensen hævdede, at det kom ikke arven ved. Dommeren, Lauge Olufsen i Haring, fældede da den vise dom, at Oluf Sørensen skulle gøre regnskab for brugen af Krogsgård, men til gengæld skulle hans kone indsættes som arving i boet.

Oluf Sørensen havde flere børn end de tre døtre, men det er ikke sikkert, vi kender dem alle endnu. Mest ved vi om en søn, *Jens Olufsen Wang*⁸). Han var født 1660 i Vangsgård, som faderen havde fæstet 1660 efter broderen Søren Sørensen, der var død⁹). Han kom på latinskolen i Thisted, hvorfra han blev student 1679, 19 år gammel¹⁰). Det var noget sent, men det har nok ikke været begavelsen, der var noget i vejen med, for han tog teologisk embedseksamen kun tre år efter¹¹). Måske var grunden tragiske forhold derhjemme, for der må være sket noget med hans fader. 1664 havde han foruden Vangsgård og Krogsgård endnu en gård i Vang¹²), så han havde næsten 20 td. hartkorn i brug, men 1683 sad den blinde Oluf Sørensen i et ensomt, jordløst hus ved havet og havde ikke andet at leve af, end hvad Gud og godtfolk gav ham¹³).

Hvordan og hvornår han er blevet ruineret, ved vi ikke, men også for drengen har det været en katastrofe. Nogen må da have taget sig af ham og holdt ham til bogen, men hvem det var, ved vi ikke. Herredstingbogen oplyser 15. juli 1667, at Oluf Sørensens fader hed Søren Sørensen *Boy* og boede i Vang. Andre, der hed Boy, var også knyttet til skudehandelen, og de var rige folk. Søren Sørensen kaldes da også sandemand¹⁴), en stilling, der i regelen var betroet

⁷ Præsteindberetning 1690.

⁸ C. Klitgaard: Vendsysselske Præstefamilier.

⁹ Ørum lensregnskab. TBA.

¹⁰ Universitetsmatrikelen.

¹¹ Wibergs præstehistorie.

¹² Matrikel 1664, TBA.

¹³ Markbog for Vang 1683, TBA.

¹⁴ Ørum lens jordebøger.

velstillede, fordi en sandemand skulle være vederhæftig, d. v. s. være i stand til at betale erstatning, hvis han havde begået fejl i sin stilling. Måske er det da nogle af Boy-slægten, der har hjulpet den fattige dreng.

Allerede 1686 blev Jens Olufsen Wang sognepræst i Flade, Gærum og Fladstrand, det senere Frederikshavn, kun 26 år gammel. Han blev provst 1699 og tog magistergraden 1700. Året efter, at han var kommet til embedet, blev han gift med en præsteenke, Anne Pedersdatter Hemmet, der var 18 år ældre end ham og havde 10 børn, men var hovedrig og ejede meget gods rundt om i Vendsyssel¹⁵). Han sad da som en rig provst og magister i det gode præstekald og havde evne til at hjælpe sin familie derhjemme. Han har måske også nået at lette kårene for sin gamle, fattige, blinde fader, der først døde 1693.

Huset ved havet blev overtaget af *Maren Olufsdatter*, sikkert Oluf Sørensens datter, og hendes mand, Hans Jensen, som hun blev gift med 1695 i Vang. Huset tilhørte Kronen, så det var amtsforvalteren, der udstedte fæstebrevet til Hans Jensen 1698¹⁶). I det står der, at Hans Jensen var født i Vrejlev i Vendsyssel, og man undrer sig over, at en ung mand så langt borte fra kunne finde ned til det ensomme hus. Men en af Jens Olufsens steddøtre var blevet gift med sognepræsten i Vrejlev, hr. Christen Pedersen Spliid¹⁷), og det er måske forklaringen.

Hans Olufsen og Maren Olufsdatter blev boende i huset ved havet, men 1703 blev der holdt auktion over det. Kronen var ikke interesseret i sådanne afsides småejendomme og ville gerne af med dem. På den tid var herremanden på Råstrup blevet ejer af det tidligere krongods i Vang, det der havde hørt under Ørum len, og det var det meste af Vang by. Det kunne tænkes, at han også var interesseret i huset ved havet. Der lå jo en strand nedenfor, og det skete, at skibe strandede, og at vragsods drev ind. Ganske vist havde Kronen ved auktionen forbeholdt sig forstrandsrettighederne, men det var vanskeligt at føre kontrol med, hvad der drev i land. Det blev imidlertid hverken herremanden på Råstrup eller nogen anden godssamler, der fik huset. Amtsregnskabet 1703 oplyser, at *hr. Jens Olufsen i Fladstrand havde købt Bavnhuset for 101 rdl.* og jordebogsregnskabet 1698 siger, *at huset var bygget i krigens tid af Oluf Sørensens, og at de, der tog vare på havnen, havde deres tilhold der.* Skødet blev udstedt 1703¹⁸). 101 rdl. var en forbavsende høj pris for det jordløse hus. Huse med jord i de gode landsbyer i Ty blev på samme tid solgt for 10-15 rdl. og gårde for 80. Måske var det et særlig stort og velbygget hus (et skudehandlerhus?), men det kan også være, at andre har budt højt på auktionen. Jens Olufsen Wang var dog tilsyneladende villig til at give, næsten hvad det skulle være, for at sikre sin faders sidste hjem for familien, og han var rigere end mange herremænd.

Hans Jensen ved havet, som han kaldes, og Maren Olufsdatter kunne så sidde trygt i huset, og de blev der til deres død. I hjemmet voksede elleve børn op. Mindst to af dem kom til at studere, og vi aner igen morbroderens hjælpende hånd, især da de begge begyndte deres

præstegerning som kapellaner hos ham. Han har vel husket på sin egen fattige ungdom. *Oluf Hansen Wang* blev sognepræst på Nordstrømø på Færøerne¹⁹), et godt sted for en, der var vokset op ved havet. Han blev gift med Anna Spliid, datter af hr. Christen Spliid i Vrejlev, faderens hjem sogn, og en af hans morbroders steddøtre, og hans efterslægt blev på Færøerne, hvor mange nulevende stammer fra ham. *Thomas Hansen Wang* blev sognepræst i Nustrup i Sønderjylland og efterlod sig også slægt²⁰).

Kun en af deres søskende blev, så vidt vi ved, på egen, nemlig den ældste, *Anne Hansdatter*, født 1695. Hun blev gift i Vang 1721 med Peder Nielsen, og de kom også til at bo ved havet, hvor alle huse fra Vang klit efterhånden blev samlet til det lille fiskerleje, der snart kaldtes Vangså, og der bredte deres slægt sig. En af deres døtre blev gift til Vorupør, en anden til Stenbjerg, men to sønner og en datter blev i Vangså, og fra dem stammer mange i de gamle Vangsåfamilier: Odder, Trab, Nystrup og andre²¹), og de stammer altså også fra Christoffer Lunov.

Men Christoffer Lunov havde andre børn end denne Anne Christoffersdatter, der var gift med præsten i Vang. Hvor mange ved vi ikke, og kun ad omveje kan vi nå til velunderbyggede formodninger.

Da Christoffer Lunov lå for døden, blev der også sendt bud efter *Jørgen Nielsen* i Store Djernæs, men hvorfor? Hvem var han? I regelen kaldes han blot Jørgen Nielsen, men nogle gange Jørgen Nielsen *Holst*, og da han fæstede de to tredjedele af Store Djernæs 1634 af Kronen, nævnes det, at han var *født på Kovstrup*²²). Der boede som forpagter Niels Jørgensen (Holst), søn af Jørgen Holst den ældre på Store Djernæs, der levede sidst i 1500-erne²³). Niels Jørgensens kone hed - *Anne Christoffersdatter*. I skattelister kaldes hun tit *Offersdatter*, og hun betalte skat som ejer af bondeskyld²⁴), så hvis hun var datter af Christoffer Lunov, og det tyder flere ting på, var det nok hende, der 1618 fik Elstedgård af ham, og ikke den Anne Christoffersdatter, der var gift med præsten i Vang. Hun synes at have været for ung. På deres gravsten i Sønderhå kirke står der, at Niels Jørgensen døde 1621 og Anne Christoffersdatter 1640, 56 år. De havde været gift i 14 år og havde fem sønner og en datter.

Af børnene kender vi med sikkerhed tre sønner, nemlig foruden *Jørgen Nielsen Holst* i Store Djernæs, *Christen Nielsen Holst* og *Poul Nielsen Holst*.

Jørgen Nielsen Holst boede på Store Djernæs til sin død 1690. Han fæstede resten af gården 1641 efter Anne Bods datter, altså året efter Christoffer Lunovs død. Hvad hans kone hed, ved vi ikke, men han havde to sønner, *Christoffer Jørgensen* og *Niels Jørgensen*.

Christoffer Jørgensen var måske opkaldt efter Christoffer Lunov. Både han og hans kone, Kirsten Hansdatter, døde 1695 og blev begravet samme dag. De boede på Store Djernæs, men efter deres død kom deres tre umyndige børn straks hjemmefra. *Jørgen Christoffersen*

¹⁹ Festskrift til Carl Klitgaard.

²⁰ Otto Ahrendt: Gejstligheden i Slesvig-Holsten.

²¹ Kirkebog og folkerællinger, TBA.

²² Ørum lensregnskaber, TBA.

²³ Som note 22 + jordebøger.

²⁴ Ørum lens skattemandtal, TBA.

¹⁵ C. Klitgaard: Vendsysselske Præstefamilier.

¹⁶ Amtsregnskaber, TBA.

¹⁷ C. Klitgaard: Vendsysselske Præstefamilier.

¹⁸ Kronens Skøder.

var 1702 hos sin fætter, herredsfoged Willads Poulsen på Kovstrup, men døde og blev begravet 1705 hos sine forældre i Tvorup. Farbroderen Niels Jørgensen blev værge for *Anne Christoffersdatter*, og Jørgen Jensen Glerup på Sebberkloster for *Margrete Christoffersdatter*²⁵). Pigernes videre skæbne kender vi ikke.

Der var imidlertid sket noget med Nystrup. Det gik jævnt og støt tilbage for de adelige ejere. Ove Lunovs enke, Christence Dyre, måtte af og til sælge en af de få gårde, der endnu hørte til, og endda gøre gæld, og nogle gårde blev udlagt til kreditorer for gæld og renter. Der skulle betales skatter og større og større afdrag og renter. 1664 blev gården ansat til 20 td. hartkorn, men det var alt for meget, så hartkornet blev snart sat ned til 12 td.²⁶). Det forslog ikke, og Christence Dyres svigersøn, Wil Orning, der fik gården, kunne hverken betale gæld eller skatter. 1687 overtog Kronen så gården for skatterestancer ligesom mange andre små og større herregårde. Gården, der i matrikelen 1688 kun blev sat til godt 6 td. hartkorn, var fra nu af kun en bondegård, og den blev indlemmet i det ryttergods, der blev oprettet i Ty og på Mors. Den skulle nu fæstes bort, og den første fæster var - *Niels Jørgensen*, søn af Jørgen Nielsen Holst på Store Djernæs! Mon Jørgen Holst den nat, da han stod ved Christoffer Lunovs dødsleje, har drømt om, at hans søn skulle komme til at overtage gården. Måske! men han oplevede ikke at se sin søn som ejer. Det blev han.

Kronen opgav ryttergodset her, og det blev solgt ved auktioner 1716-1718. Mange herremænd fik travlt med at købe gårde og lægge dem til deres godser, men Niels Jørgensens købte Nystrup for 816 rdl. og betalte halvdelen straks, så han må have haft penge.

1720 døde Niels Jørgensen, 79 år gammel. Han kone, Dorte Tomasdatter Vinter, som han blev viet til i Stagstrup 1692, var død året før. Hun var da 80 år, og hun må så være født omkring 1640 og være godt 50 år ved vielsen. Niels Jørgensens eneste kendte barn, sønnen *Peder Nielsen Nystrup*, var født ca. 1678, så Niels Jørgensen må have været gift før og har sikkert boet et andet sted, måske i nærheden af Stagstrup.

Det kunne næsten se ud til, at slægten skulle dø ud, men den blomstrede igen op. Peder Nielsen Nystrup blev gift 1711, også i Stagstrup, med en pige fra Vestergård i Sundby, Kirsten Nielsdatter. De fik ti børn, men de seks sidste døde som små. De andre blev på egnen. *Dorte Pedersdatter Nystrup*, født 1715, blev gift i Vang 1740 med Poul Christensen i Vangså og efter hans død med Mikkel Olufsen. *Anne Pedersdatter Nystrup*, født 1718, blev gift 1739 i Vang med Peder Nielsen Tanderup fra Kovstrup Mølle, som slog sig ned i Vang, og de fik efterkommere der. En søn, *Jens Tanderup*, boede på Koldbygård. Peder Nystrups søn *Niels Pedersen Nystrup*, født 1721, overtog Nystrup og blev gift 1752 med Maren Pedersdatter fra Vang. De fik tre børn, men kun to af dem, Karen og Peder, blev voksne.

Karen Nielsdatter Nystrup, født 1753, blev gift i Vang med Niels Sørensen Elkjær, søn af Søren Christensen Elkjær og den bekendte Mads Lauritsen Badskærs datter

Birte. Niels Elkjær virkede også som badskær og boede i Skårup i Sjørring sogn.

Peder Nielsen Nystrup, født 1758, fik ikke Nystrup. Hans moder døde 1761, og faderen giftede sig året efter med Mette Poulsdatter, der var enke efter Jesper Christensen i Lille Djernæs. Hendes børn flyttede med til Nystrup, og det blev hendes søn, Poul Jespersen, født 1755, der fik Nystrup. Dermed gik den gamle gård ud af slægten, og siden blev der en vis bitterhed tilbage hos Peder Nielsen Nystrups efterkommere. Indtil vore dage kunne de fortælle om, at han blev jaget bort fra Nystrup uden arv, men måske hænger det sådan sammen, at stedmoderen var kommet til gården med en god slump penge, og at hendes søn så var den eneste, der kunne overtage gården og svare hver sit.

Peder Nielsen Nystrup blev først gift 1797, 39 år gammel. Hans kone Voldborg Christensdatter Hove var fra Vang og 17 år yngre end ham. De kom også til Vangså, hvor der endnu er efterslægt.

Det kan se fattigt ud, at så mange af slægten kom til Vangså, men det var nu ikke så fattigt derude, som man skulle tro. Af skifter kan man se, at der var store huse og indbo og klæder, der ikke stod tilbage for, hvad der var i gårdene. Men Vangså var heller ikke bare et fiskerleje. Store strækninger af klit og sletter hørte til husene, og i markbogen 1683 kan vi se, at der var lige så store besætninger som i gårdene i Vang.

To døtre af Poul Jespersen i Nystrup kom for øvrigt også til Vangså, og de fik begge to en søn, der kom til at hedde Poul Nystrup. Den enes mand, Christen Jensen Odder, boede i Bavnhuset og stammede fra Oluf Sørensen og dermed fra Christoffer Lunov. Slægtsnavnet Nystrup er altså kommet til Vangså ad flere veje, og det kan være vanskeligt at finde rede i, hvem de, der bærer navnet endnu, stammer fra.

Vi vender nu tilbage til Niels Jørgensen på Kovstrup og Anne Christoffersdatter. De havde foruden Jørgen Nielsen Holst endnu to sønner, som vi kender. *Christen Nielsen Holst*, også kaldet *Kovstrup*, var en tid forpagter på Bustrup i Salling, hvor hans første kone, Karen Lauritsdatter, døde 1655. Derefter blev han gift med Else Hansdatter, datter af præsten Hans Olufsen i Ribe og søster til Anne Hansdatter, gift med Anders Nielsen Heeboe, sognepræst i Thisted. Han blev siden forpagter på Tanderup og provstiskriver for Tyholms provsti, og han ejede en del gods på egnen²⁷). På hans gravsten i Bedsted kirke står der, at han døde på Tanderup 1669, 54 år. Så vidt vi ved, havde han kun et barn, datteren *Karen Christensdatter Holst*, der blev gift med amtsforvalter Jens Hansen i Thisted. Om deres efterkommere har Hans. Støvring-Nielsen skrevet i åbog 1959.

En anden søn af Niels Jørgensen var *Poul Nielsen Holst*, der en tid var forpagter på Kovstrup²⁸). Han var gift med Elisabet Andersdatter og havde flere børn. *Christen Poulsen Holst* var gift med Else Andersdatter Heeboe, datter af sognepræsten i Thisted, Anders Heeboe. 1683 var han forpagter på Tanderup og betalte da afgift til amtstuen af sin studehandel. I nogle år før 1689 var han herredsfoged i Hassing-Refs herreder, men flyttede så til

²⁵ Skifte efter Willads Poulsen 1704, amtsskifte.

²⁶ Matrikel 1664, TBA.

²⁷ Samme som 26.

²⁸ Ørum lens skattemandtal, TBA.

Salling, hvor han blev forpagter af Estvadgård. Han vendte dog tilbage til Ty og blev forvalter på Ulstrup, hvor han døde 1702²⁹). To sønner blev studenter 1714, *Anders Heeboe Holst*, der blev sognepræst i Brorstrup³⁰), og *Poul Christian Holst*, der blev baccalaureus 1716, men som vi ellers ikke ved noget om.

Efter Christen Poulsen Holst blev broderen *Willads Poulsen Holst* 1689 herredsfoged. Han var forpagter på Kovstrup og gift med Anne Christendatter, søster til Laurits Christensen på Kongstedlund. 1704 døde han³¹), og enken blev gift med Søren Holgersen Schandorph, søn af sognepræst Holger Schandorph i Snedsted. En datter, *Helle Willadsdatter Holst*, blev gift med Mads Mikkelsen Hassing, sognepræst i Flade, og sønnen *Christen Willadsen Holst* blev student fra Thisted skole, men var død før 1720³²), da hans enke Marie Tomasdatter boede i Karby med sine børn Willads og Anne. En døvstum datter, *Zille Willadsdatter*, døde 1720.

Willads Poulsen havde en søster, *Anne Poulsdatter Holst*, gift med Laurits Pedersen Morsing i Thisted³³). Af deres børn skal nævnes *Poul Lauritsen Morsing*, der 1720 boede på Bajlumgård i Salling. Hans søn, *Christen Poulsen Holst* blev sognepræst i Oddense-Otting³⁴).

En tredje søn af Poul Nielsen Holst, *Christen Poulsen Holst den yngre*, nævnes i skiftet efter Willads Holst 1704. Da boede han i Thisted, og måske er det ham, der omkring 1683 var amtsforvalterens fuldmægtig³⁵) og da kaldes Christen Poulsen Kovstrup.

En tredje datter af Christoffer Lunov var sikkert *Maren Christoffersdatter*, gift med Rasmus Pedersen Brock, der en tid var forpagter på Råstrup, og siden blev byfoged i Thisted³⁶). Han blev afsat 1638, men 1660 fik han dog embedet igen³⁷). Om han havde det til sin død 1669, ved vi ikke. Hans kone, der ligesom Anne Christoffersdatter på Kovstrup tit kaldes Offersdatter, døde 1665. De havde kun et barn, *Kirsten Rasmusdatter Brock*, der 1650 blev gift med købmand Niels Justsen på Bjerget i Thisted, der tilhørte en af byens rigeste slægter og var broder til Kirsten Justdatter, Anne Søes moder. Han døde ung 1660 og efterlod sig to sønner, *Christoffer Nielsen*, der blev byskriver i Thisted, og *Just Nielsen Gerade*, siden sognepræst på Jegind. Året efter begik Kirsten Rasmusdatter den fejl at gifte sig med Peder Andersen Schierbeck, der da var underskriver på Vestervig Kloster³⁸), en tvivlsom person, der bragte hende i nød og fattigdom. Men til deres søn *Peder*, født 1666, var de før omtalte brødre, Christen Nielsen Holst på Tanderup og Jørgen Nielsen Holst på Store Djernæs faddere, og det tyder på, at deres moder, Anne Christoffersdatter på Kovstrup, var søster til Maren Christoffersdatter.

Byskriver Christoffer Nielsen, af de ”besatte” kaldet Offer³⁹) gift første gang med Appelone Christensdatter, anden gang med Margrete Madsdatter Schytte. I første ægteskab havde han 1683 sønnen Christian, der underskrev et dokument, indført i Thisted tingbog 5. september 1705, med navnet *Christian Christoffersen Lunov*. Hans halvbroder Laurits, født 1686, underskrev et andet dokument, indført i tingbogen 10. juli 1706, *Laurits Christoffersen Lunov*. Han tog baccalaureusgraden 1712 og kaldes da i universitetsmatrikelen *Laurentius Christophori Lunov*. Da de var halvbrødre, må de have taget navnet efter faderens slægt, og det gør det overvejende sandsynligt, at hans mormor, *Maren Christoffersdatter*, var datter af Christoffer Lunov til Nystrup.

Christoffer Nielsen, der døde 1702, kaldes aldrig Lunov - i hvert fald ikke officielt. Måske har folk endnu sidst i 1600-erne vidst for god besked om hans afstamning. Efter 1700 var den gamle herremands bedrifter nok til dels glemt, så hans efterkommere ikke behøvede at skamme sig ved at bære hans adelige slægtsnavn. Måske har de to brødre dog først brugt navnet, efter at de var rejst fra Thisted. Deres skæbne kender vi ikke mere til, og vi ved heller ikke, hvad der blev af byskriverens andre børn.

Hans broder, *hr. Just Nielsen Gerade*, sognepræst på Jegind, havde en datter, *Kirstine Justdatter Gerade*, der blev gift med Eiler Christian Arnoldsen Dyssel, sognepræst i Vrensted, Vendsyssel. En søn, *Arnold Christian Dyssel*, blev student 1735 (Arnoldus Christianus Dyssel, Tystadiensis) og sognepræst i Hygum, Sønderjylland⁴⁰). Hans broder, *Johan Arnold Dyssel*, blev sognepræst i Østofte⁴¹).

Det har ikke været meningen med denne artikel at give en blot nogenlunde fuldstændig oversigt over Christoffer Lunovs efterkommere, men kun at give vink til brug for dem, der kunne interessere sig for slægten eller dele af den og ønsker at arbejde videre. Derfor er mange oplysninger og data, som er kendt, ikke taget med for ikke at tynde teksten alt for meget.

Noter:

TBA = Kopi i Thisted byhistoriske Arkiv.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy, Mors og Vester Hanherred 1975, side 102-115).

²⁹ Skifte 1702, amtsskifte.

³⁰ Wibergs præstehistorie.

³¹ Amtsskifte 1704.

³² Amtsskifte 1720 efter Zille Willadsdatter.

³³ Amtsskifte 1702 efter Chr. Poulsen Holst.

³⁴ P. Filtenborg: Sejer Olufsen Leth, s. 104.

³⁵ Amtsregnskaber og tingbøger, TBA.

³⁶ Thisted tingbog 1638, TBA.

³⁷ Thisted byfogedregnskab 1660.

³⁸ Thisted konsumtionsprotokol 1660.

³⁹ Anders Bæksted: Besættelsen i Tisted.

⁴⁰ Otto Ahrendt: Gejstligheden i Slesvig-Holsten.

⁴¹ Samme som note 40.